Europski ombudsman

Prijevod ove stranice generiran je strojnim prevođenjem [Poveznica]. *Strojno prevedeni tekstovi mogu sadržavati pogreške koje mogu narušiti jasnoću i točnost. Europski ombudsman ne prihvaća nikakvu odgovornost za bilo kakve nepodudarnosti. Najpouzdanije informacije i pravnu sigurnost jamči izvorna inačica na engleski jeziku koja je dostupna putem gornje poveznice. Više informacija potražite u našem odjeljku o* jezičnoj politici i prevođenju [Poveznica].

Odluka u slučajuOI/4/2021/MHZ o načinu na koji Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) djeluje u skladu sa svojim obvezama povezanim s temeljnim pravima te osigurava odgovornost u odnosu na svoje veće ovlasti

Odluka

Slučaj OI/4/2021/MHZ - **Otvoren** 04/03/2021 - **Odluka donesena** 17/01/2022 - **Predmetna institucija** Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Nisu opravdani daljnji upiti) |

Ovom istragom pokrenutom na vlastitu inicijativu procjenjivalo se na koji način Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) djeluje u skladu sa svojim obvezama povezanim s temeljnim pravima te obvezama transparentnosti na temelju Uredbe 2019/1896 („Uredba Frontex”) kojom su proširene njegove ovlasti.

U okviru istrage razmatrali su se načini na koje Frontex osigurava transparentnost svojih „operativnih planova” koji utvrđuju parametre Frontexovih operacija te na koji način Frontex odlučuje o opozivu, zaključivanju ili nepokretanju postupka zbog zabrinutosti oko temeljnih prava. Istragom se također razmatrao nadzor sukladnosti s temeljnim pravima u slučajevima prisilnog vraćanja te Frontexova smjernica za postupak provjere osoba bez dokumenata koje nezakonito prijeđu ili pokušaju prijeći vanjsku granicu EU-a.

Ombudsman je na temelju istrage utvrdio niz prijedloga za Frontex s ciljem unaprjeđenja njegove odgovornosti. Ombudsman potiče Frontex da djeluje na proaktivno transparentan način u odnosu na operativne planove i analizu temeljnih prava na kojima izvršni direktor Frontexa temelji odluke o pokretanju, opozivu i zaključenju operacija. Predlaže da Frontex izda konkretne upute za „skupine za provjeru” koje intervjuiraju izbjeglice. Ombudsman također potiče Frontex da unaprijedi nadzor prisilnog vraćanja u slučajevima kada Frontexovo osoblje prati povratnike te da zajamči kvalitetnije izvještavanje o operacijama nadzora.

Pozadina

1. Uredbom 2019/1896 [1] („Uredba o Frontexu”) proširen je mandat Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex).

2. Uredba o Frontexu sadržava odredbu kojom se uspostavlja jedinstvena služba kaznenog progona pod odgovornošću Frontexa („stalne snage”) [2] , koja se može rasporediti na vanjske granice EU-a. Stalne snage obavljaju zadaće povezane s upravljanjem granicama, upravljanjem migracijama, brzim intervencijama na granicama i operacijama vraćanja te imaju određene izvršne ovlasti [3] za provedbu tog rada.

3. Frontex također organizira i koordinira operacije na vanjskim granicama EU-a u kojima sudjeluju Frontex i nacionalna tijela raspoređivanjem tehničke opreme, službenika graničnog nadzora ili oboje („zajedničke operacije”).

4. Pojedinosti o tim operacijama unaprijed su navedene u „operativnim planovima”. [4] Ti planovi uključuju opis zadaća i odgovornosti svih sudionika, uključujući u pogledu poštovanja temeljnih prava. Popraćeni su „priručnicima za operativne planove”, koji sadržavaju smjernice i dodatne informacije o operativnim aktivnostima, uslugama i proizvodima, platformama za izvješćivanje i drugim pitanjima. Frontex ne objavljuje operativne planove ni priručnike.

5. Uredbom o Frontexu potvrđuje se i uloga Frontexa u koordinaciji svih prisilnih vraćanja u EU-u te se osoblje Frontexa ovlašćuje da tijekom prisilnog vraćanja djeluje i kao „posrednici za praćenje” i kao „nadzornici temeljnih prava”. Frontex je odgovoran i za dobrovoljno vraćanje.

6. Uredbom o Frontexu ta proširena uloga uravnotežena je s **dodatnim obvezama u pogledu transparentnosti i zaštitnim mjerama za temeljna prava** . Za sve svoje aktivnosti Frontex mora primjenjivati visoke standarde transparentnosti, omogućiti javni nadzor i osigurati potpuno poštovanje temeljnih prava [5] .

7. Uredba o Frontexu uključuje niz zaštitnih mjera za temeljna prava: strategiju i akcijski plan za temeljna prava [6] ; postupak izvješćivanja o ozbiljnim incidentima [7] ; ojačani mehanizam za podnošenje pritužbi [8] ; i nadzorni mehanizam za primjenu sile [9] .

8. Izvršni direktor Frontexa obvezan je suspendirati, prekinuti ili povući financiranje bilo koje aktivnosti Frontexa ako smatra da postoji rizik od ozbiljnog kršenja temeljnih prava ili obveza međunarodne zaštite ili da će se vjerojatno nastaviti. [10] Izvršni direktor također može odlučiti ne pokrenuti aktivnost [11] ako smatra da mogu postojati ozbiljni razlozi za obustavu ili prekid aktivnosti, nakon njezina pokretanja, zbog kršenja temeljnih prava ili obveza međunarodne zaštite ozbiljne prirode.

9. Te bi se odluke trebale temeljiti na opravdanim razlozima [12] i mogu se donijeti tek nakon savjetovanja s Frontexovim službenikom za temeljna prava (FRO). Službenik za temeljna prava izradio je „Postupak dužne pažnje u pogledu temeljnih prava”. Tim postupkom službenik za

temeljna prava daje savjete izvršnom direktoru prije nego što donese odluke o pokretanju nove aktivnosti ili odluke o suspenziji, povlačenju ili prekidu aktivnosti koja je u tijeku.

10. Svaku operaciju vraćanja koju organizira ili koordinira Frontex trebalo bi pratiti na temelju objektivnih i transparentnih kriterija [13] .

11. Operacije vraćanja uključuju pratitelje, koji provode vraćanje, i promatrače, koji prate poštovanje temeljnih prava . *Za vraćanje koje organiziraju države* članice pratitelji su članovi nacionalnog tijela koje provodi operaciju vraćanja, dok su promatrači članovi drugog nacionalnog tijela ili druge organizacije. *Vraćanja koja Frontex organizira i koordinira* prate nacionalna tijela za praćenje [14] , u skladu s Direktivom o vraćanju [15] . Frontex je uspostavio i skupinu promatrača prisilnog vraćanja [16] , koji potječu iz nacionalnih tijela, ali uključuju i Frontexove promatrače za temeljna prava (trenutačno pet) [17] . U skladu s Uredbom o Frontexu, kad je riječ o vraćanju koje koordinira/organizira Frontex, pratitelji i promatrači mogu biti članovi osoblja Frontexa. U Uredbi o Frontexu navodi se da bi svi promatrači, uključujući Frontexove „nadzornike temeljnih prava", trebali izvješćivati o takvim aktivnostima.

12. Ako pojedinci nezakonito prelaze vanjsku granicu EU-a ili pokušaju prijeći vanjsku granicu EU-a, mogu proći postupke provjere prije podnošenja zahtjeva za azil, posebno ako nemaju dokumente. Osoblje Frontexa može pomoći državama članicama u postupcima identifikacije putem provjere državljanstva, ispitivanja [18] , registracije i uzimanja otisaka prstiju. Osoblje Frontexa pruža i stručno znanje o podrijetlu i istinitosti dokumenata koje su dostavili migranti. Razgovori za probir mogu se odvijati u prisutnosti stručnjaka upoznatog s kulturnim potrebama ispitanika („kulturni stručnjak" [19]), ali to nije uvijek slučaj.

Istraga

13. Tijekom ove istrage Ombudsman je procijenio kako Frontex ispunjava svoje obveze u pogledu transparentnosti i kako provodi određene mjere zaštite temeljnih prava u skladu s Uredbom o Frontexu. [20]

14. U kontekstu ove istrage ombudsmanica je zatražila od Frontexa da odgovori na niz pitanja koja se odnose na različite aspekte njegova rada, [21] , uključujući:
- transparentnost operativnih planova i priručnika za zajedničke operacije,
- pitanja u vezi s temeljnim pravima i uloga izvršnog direktora,
- praćenje vraćanja i odredbe za ranjive osobe, i
- upute za „timove za potporu upravljanju migracijama" kako bi se osigurala zaštita temeljnih prava, posebno tijekom dubinske provjere migranata.

Ombudsmanica je Frontexov odgovor proslijedila organizacijama civilnog društva aktivnima u području azila i migracija radi njihovih primjedbi. Njihovi odgovori objavljeni su na internetskoj stranici Europskog ombudsmana. [22] Ombudsman je pregledao i relevantne dokumente u posjedu Frontexa [23] .

Prilog 1. ovoj Odluci sadržava detaljan opis istrage, uključujući pitanja Ombudsmana, odgovore Frontexa, primjedbe organizacija civilnog društva i podrobnu procjenu Ombudsmana.

Pregled procjene Europskog ombudsmana

Objava operativnih planova i priručnika za zajedničke operacije

15. Mehanizmi odgovornosti koji se primjenjuju na zajedničke operacije Frontexa mogu biti učinkoviti samo ako Frontex osigura dovoljnu transparentnost kako bi se omogućio neovisan nadzor. Zajedničke operacije uključuju više sudionika koji imaju različite obveze i mogu obuhvaćati različite jurisdikcije. Ako dođe do kršenja, priroda tih operacija otežava utvrđivanje tko je u konačnici odgovoran.

16. Na temelju Frontexova odgovora [24] Ombudsman smatra da bi objavljivanje točnih, detaljnih, pravodobnih i sveobuhvatnih sažetaka operativnih planova prošlih i trenutačnih operacija moglo zadovoljiti zahtjeve u pogledu transparentnosti, olakšati nadzor i odgovornost te, u konačnici, osigurati veću legitimnost operacija. Informacije koje su relevantne za procjenu poštovanja temeljnih prava trebalo bi isključiti iz takvih sažetaka samo ako bi njihovo objavljivanje štetilo zadaćama Frontexa, a posebno cilju određene operacije.

17. Slično tome, Frontex bi mogao objaviti pregled odgovornosti za različite kategorije sudionika u operacijama [25] , koje su uključene u priručnike operativnih planova [26] .

Utvrđivanje pitanja temeljnih prava i pravnih lijekova za kršenje temeljnih prava

18. Ombudsmanica smatra da je postupak dužne pažnje u području temeljnih prava prikladan preventivni instrument, posebno ako ga izvršni direktor na odgovarajući način uzme u obzir u odlukama o tome treba li obustaviti, obustaviti ili povući financiranje aktivnosti Frontexa za koje postoji zabrinutost u pogledu temeljnih prava [27] . U njemu se utvrđuje vremenski okvir za mišljenja službenika za temeljna prava i utvrđuju jasni kriteriji na temelju kojih službenik za temeljna prava može izdati negativno mišljenje [28] U njemu se navode operativne smjernice o tome kako procijeniti rizike za temeljna prava upotrebom kontrolnih popisa. Informacije koje je službenik za temeljna prava uzeo u obzir uključuju izvješća organizacija civilnog društva. Međutim, u postupku dužne pažnje o temeljnim pravima ne navodi se da bi u procjeni službenika za temeljna prava trebalo uzeti u obzir izvješća nacionalnih tijela za ljudska prava, kao što su pučki pravobranitelji [29] . To bi trebalo ispraviti.

Praćenje vraćanja i odredbe za ranjive osobe

19. Ombudsmanica smatra da bi promatrači koji prate ne samo pratnju iz određene države članice nego i Frontexovu pratnju trebali dolaziti iz neovisnog tijela. Frontex bi putem upravnog odbora mogao potaknuti države članice da imenuju postojeća neovisna nadzorna tijela kao promatrače prisilnog vraćanja te da u najvećoj mogućoj mjeri povećaju svoje ovlasti praćenja [30] .

20. Osim toga, kako bi se osigurala neovisnost Frontexovih promatrača za temeljna prava koji

prate vraćanja, Frontex bi trebao osigurati da im drugo osoblje Frontexa ne daje upute. Oni bi trebali imati slobodu neometanog iznošenja svojih primjedbi u svakoj fazi operacije vraćanja. To bi trebalo biti navedeno u operativnim planovima.

21. Ombudsmanica ističe da, kada pučki pravobranitelji djeluju kao promatrači, u svoja godišnja izvješća koja se podnose nacionalnim parlamentima uključuju relevantne nalaze. Također mogu objavljivati izvješća o određenom povratu, u anonimiziranoj verziji. Frontex bi mogao razmotriti primjenu iste prakse u pogledu operacija u kojima promatrači (nacionalni promatrači iz skupine i promatrači za temeljna prava koji djeluju kao promatrači vraćanja) podnose svoja izvješća njemu i službeniku za temeljna prava.

Upute za „timove za potporu upravljanju migracijama" kako bi se osigurala zaštita temeljnih prava, posebno tijekom dubinske provjere migranata

22. Postupak provjere trebao bi biti dovoljno dug kako bi se osiguralo da se mogu utvrditi važne informacije, ne samo o identitetu pojedinaca, već i o mogućim ranjivostima. S obzirom na osjetljivost takvih situacija, migrantima je potrebno dati dovoljno vremena i možda će biti potrebna psihološka pomoć kako bi mogli pravilno komunicirati tijekom takvih postupaka. [31] Smjernice o aktivnostima dubinskog pregleda, koje su uključene u priručnike operativnih planova, mogle bi biti jasnije u tom pogledu. Oni bi također mogli biti detaljniji u pogledu posebnih potreba koje treba uzeti u obzir pri registraciji maloljetnika. [32]

23. U smjernicama se navodi da bi tijekom dubinske provjere osoblje Frontexa migrantima trebalo pružiti osnovne informacije o međunarodnoj zaštiti. U tu svrhu Ombudsman smatra da bi bilo korisno staviti na raspolaganje na mjestima provjere, na što većem broju jezika, letke, brošure i druge informacije o pravima i obvezama tražitelja azila. U smjernicama bi se to moglo utvrditi i propisati da bi osoblje Frontexa trebalo zatražiti od nacionalnih tijela da to osiguraju. [33]

Zaključak

U istrazi su utvrđena područja u kojima bi Frontex mogao ostvariti poboljšanja.

Prijedlozi za poboljšanje

I. Frontex bi trebao osigurati proaktivniji pristup transparentnosti, uključujući objavljivanje dokumenata potrebnih za razumijevanje uloga i odgovornosti dionika uključenih u njegove operacije. To uključuje sažetke operativnih planova i sažetke dijelova priručnika operativnih planova.

II. Pri provedbi „ postupka dužne pažnje o temeljnim pravima" službenik za temeljna prava

(FRO) trebao bi uzeti u obzir relevantna izvješća nacionalnih tijela za ljudska prava, kao što su pučki pravobranitelji. Frontex bi na svojim internetskim stranicama trebao objaviti sažetak postupka dužne pažnje o temeljnim pravima i, nakon što bude donesen, svoja pravila o načinu na koji izvršni direktor donosi odluke o suspenziji, prekidu ili povlačenju financiranja aktivnosti Frontexa za koje postoji zabrinutost u pogledu temeljnih prava. Frontex bi također trebao objaviti odgovor izvršnog direktora na svako negativno mišljenje službenika za temeljna prava o planiranoj aktivnosti. Godišnje izvješće službenika za temeljna prava trebalo bi sadržavati informacije o daljnjem postupanju u vezi s mjerama ublažavanja koje je predložio službenik za temeljna prava u vezi s prošlim operacijama.

III. Frontex bi putem osposobljavanja i drugim dostupnim sredstvima trebao jasno navesti da bi promatrači prisilnog vraćanja iz svoje skupine trebali prijaviti svaki incident koji zamijete, bez obzira na to odnosi li se na službenike iz države članice za koju su zaduženi za praćenje, druge države članice ili Frontexa. Frontex bi trebao tražiti suglasnost država članica kako bi se to provelo. Frontexovi promatrači temeljnih prava koji djeluju kao promatrači prisilnog vraćanja trebali bi biti osposobljeni za primjenu najviše razine objektivnosti. Oni ne bi trebali biti odgovorni za izvješćivanje o ponašanju Frontexovih pratitelja ako postoji rizik od nedostatka objektivnosti. Frontex bi na svojim internetskim stranicama trebao objaviti anonimiziranu verziju izvješća promatrača prisilnog vraćanja nakon svake operacije vraćanja.

IV. U smjernicama za „službenike za provjeru" trebalo bi navesti vremenski okvir za „postupak provjere" i navesti više pojedinosti o tome kako registrirati maloljetnike i dokumentirati odgovore na pitanja postavljena tijekom postupka dubinske provjere. Službenici Frontexa trebali bi tijekom dubinske provjere zahtijevati prisutnost „kulturnog stručnjaka" te da država članica domaćin na što većem broju jezika stavi na raspolaganje informacije o primjenjivim postupcima.

Europska ombudsmanica Emily O'Reilly

Strasbourg, 17/01/2022

PRILOZI:

Prilog 1.

Ovaj Prilog sadržava prikaz istrage i nalaza Europskog ombudsmana. Svaki je odjeljak strukturiran na sljedeći način:
- Pitanja Europskog ombudsmana upućena Frontexu
- Odgovori Frontexa

- Komentari organizacija civilnog društva
- Analiza Ombudsmana (uključujući prijedloge za poboljšanje)

Transparentnost operativnih planova i priručnika za zajedničke operacije

Pitanja ombudsmanice

1. Ombudsmanica je pitala može li Frontex objaviti operativne planove i priručnike za zajedničke operacije kako bi se javnosti omogućilo da razumije tko je odgovoran za koje aspekte tih operacija.

Odgovor Frontexa

2. Frontex je objasnio da se svaki operativni plan sastoji od općeg dijela i „posebnog plana aktivnosti".

3. U općem dijelu, koji je obično isti za sve operacije, opisuju se odgovornosti u pogledu temeljnih prava. Sadržava upute o tome kako osigurati zaštitu temeljnih prava. Posebni planovi aktivnosti uključuju odredbe za svaku zajedničku operaciju.

Frontex je izjavio da *se zbog prirode aktivnosti ne može otkriti puni sadržaj operativnih planova za zajedničke operacije koje su u tijeku."* Frontex je svojem odgovoru priložio izvatke iz općeg dijela, dva kodeksa ponašanja koja su uključena kao prilozi u općem dijelu [34] i primjer „priručnika za operativni plan" (koji je također uključen kao prilog u opći dio plana). Frontex je naveo da bi se s priručnikom trebalo postupati kao s povjerljivim.

Komentari organizacija civilnog društva

4. Odbor Meijers naveo je da operativni planovi nisu ni djelomično objavljeni tijekom tekućih zajedničkih operacija. Za dovršene operacije Frontex nikada nije objavio te planove na vlastitu inicijativu. Međutim, na zahtjev je objavila vrlo redigirane primjerke operativnih planova.

Procjena Europskog ombudsmana

5. Na relevantnim odjeljcima Frontexovih internetskih stranica koji se odnose na njegov registar dokumenata i ključne dokumente [35] nema upućivanja na operativne planove, izvješća o evaluaciji za zajedničke operacije ili njihove sažetke. Frontex objavljuje samo kodekse ponašanja [36] koji su priloženi operativnim planovima.

6. U određenim dijelovima operativnih planova utvrđena je točna uloga i zadaće cjelokupnog osoblja uključenog u zajedničke operacije Frontexa [37] Ti su dijelovi ključni za utvrđivanje mjere u kojoj su članovi osoblja odgovorni za moguća kršenja temeljnih prava.

7. Mehanizmi odgovornosti koji se primjenjuju na zajedničke operacije Frontexa mogu biti učinkoviti samo ako Frontex osigura dovoljnu transparentnost kako bi se omogućio neovisan nadzor. Zajedničke operacije uključuju više sudionika koji imaju različite obveze i mogu obuhvaćati različite jurisdikcije. Ako dođe do kršenja, priroda tih operacija otežava utvrđivanje tko je u konačnici odgovoran.

8. U Uredbi o Frontexu [38] navodi se da Frontex ne može otkriti operativne informacije koje bi, ako se objave, mogle ugroziti postizanje ciljeva operacija. Međutim, u Uredbi o Frontexu [39] navodi se i da bi Frontex trebao objavljivati „ *sveobuhvatne informacije o prošlim i trenutačnim zajedničkim operacijama"* .

9. Na temelju Frontexova odgovora [40] Ombudsman smatra da bi objavljivanje točnih, detaljnih, pravodobnih i sveobuhvatnih *sažetaka* operativnih planova prošlih i trenutačnih operacija moglo zadovoljiti zahtjeve u pogledu transparentnosti, olakšati nadzor i odgovornost te, u konačnici, osigurati veću legitimnost operacija. Informacije koje su relevantne za procjenu poštovanja temeljnih prava trebalo bi isključiti iz takvih sažetaka samo ako bi njihovo objavljivanje štetilo zadaćama Frontexa, a posebno cilju određene operacije.

10. Slično tome, Frontex bi mogao objaviti pregled odgovornosti za različite kategorije sudionika u operacijama [41] koje su uključene u priručnike operativnih planova [42] .

11. Ombudsmanica predlaže da bi **Frontex trebao osigurati proaktivniji pristup transparentnosti, uključujući objavljivanje dokumenata potrebnih za razumijevanje uloga i odgovornosti dionika uključenih u njegove operacije. To uključuje sažetke operativnih planova i sažetke dijelova priručnika operativnih planova.**

Utvrđivanje pitanja temeljnih prava i pravnih lijekova za kršenje temeljnih prava

Pitanja ombudsmanice

12. Ombudsmanica je pitala Frontex i. o postupcima i kriterijima koje Frontex upotrebljava za utvrđivanje situacija u kojima bi aktivnost mogla dovesti do teških kršenja temeljnih prava ili obveza međunarodne zaštite te ii. služe li presude nacionalnih sudova ili stajališta ombudsmana/nacionalne institucije za ljudska prava kao kriterij za utvrđivanje kršenja. [43] Ombudsman je također pitao koje druge korake Frontex namjerava poduzeti kako bi pomogao u ispravljanju otkrivenih kršenja temeljnih prava i/ili obveza međunarodne zaštite, ako je izvršni direktor odlučio obustaviti ili prekinuti operaciju.

Odgovor Frontexa

13. Frontex je izjavio da je 2020. službenik za temeljna prava razvio „postupak dužne pažnje u pogledu temeljnih prava". Postupak dužne pažnje o temeljnim pravima osmišljen je kako bi se Frontexovu službeniku za temeljna prava omogućilo pružanje savjeta izvršnom direktoru prije donošenja odluka o pokretanju nove aktivnosti ili odluka o suspenziji, povlačenju ili prekidu aktivnosti koja je u tijeku. Procjena službenika za temeljna prava temelji se na informacijama međunarodnih organizacija, institucija EU-a [44] , presudama nacionalnih sudova i odlukama ili informacijama nacionalnih institucija za ljudska prava. Službenik za temeljna prava razmatra i sadržaj i daljnje postupanje u vezi s „izvješćima o ozbiljnim incidentima" [45] i pritužbama podnesenima u određenom operativnom području. Službenik za temeljna prava preporučit će prekid, povlačenje ili obustavu aktivnosti ako su navodna kršenja temeljnih prava trajne ili teške prirode [46] , uključujući radnje u pogledu kojih su države (u skladu s Europskom konvencijom o ljudskim pravima) obvezne pokrenuti kazneni progon.

14. Frontex je izjavio da je službenik za temeljna prava izradio „katalog mjera" za ublažavanje rizika povezanih s temeljnim pravima koje je utvrdio u okviru svoje procjene. Te mjere uključuju prilagođeno osposobljavanje o temeljnim pravima i podizanje svijesti o pitanjima temeljnih prava u Frontexu. Izvršni direktor može primijeniti mjere koje nisu uključene u Katalog, ali o takvim mjerama mora obavijestiti Upravni odbor i opravdati ih.

15. U Uredbi o Frontexu nije navedeno kako izvršni direktor može ponovno aktivirati operaciju koja je suspendirana ili prekinuta. Međutim, navodi [47] da izvršni direktor ima pravo procijeniti, prije bilo kakve operativne aktivnosti, postoje li povrede temeljnih prava ili obveza međunarodne zaštite koje su ozbiljne ili će se vjerojatno nastaviti. Aktivnost se može ponovno uspostaviti ako prestanu postojati razlozi koji su doveli do obustave ili prestanka djelatnosti. Frontex stoga mora stalno pratiti i procjenjivati stanje temeljnih prava u državi članici ili zemlji koja nije članica EU-a u kojoj se aktivnost odvija.

Komentari organizacija civilnog društva

16. Europsko vijeće za izbjeglice i prognanike (ECRE) izrazilo je zabrinutost u pogledu učinkovitosti postupka dužne pažnje o temeljnim pravima. Kako bi bio učinkovit u borbi protiv kršenja temeljnih prava, takav postupak mora djelovati brzo i transparentno, ali nije jasno da je to slučaj. Informacije o okolnostima koje bi mogle pokrenuti postupak dužne pažnje o temeljnim pravima trebale bi biti javno dostupne. ECRE i Odbor Meijers zauzeli su stajalište da bi informacije i dokazi organizacija civilnog društva trebali informirati i o tome pokreće li se postupak i kako se on provodi, s obzirom na to da te informacije često mogu biti pravodobnije i pouzdanije od drugih izvora.

17. Ako izvršni direktor i upravni odbor ne djeluju, u skladu s preporukom službenika za temeljna prava [48] , izvršni direktor trebao bi odgovoriti službeniku za temeljna prava u određenom roku, objasniti razloge za odbijanje preporuke i pozvati službenika za temeljna

prava na razmjenu mišljenja o tom pitanju. Službenik za temeljna prava mogao bi obavijestiti Europski parlament ako nije zadovoljan razlozima.

18. Postupak dužne pažnje o temeljnim pravima trebao bi se primjenjivati na sve vrste aktivnosti koje provodi Frontex, uključujući aktivnosti potpore iz zraka i potpore u zemljama koje nisu članice EU-a.

Procjena Europskog ombudsmana

19. Uredbom o Frontexu [49] zahtijeva se da se izvršni direktor savjetuje sa službenikom za temeljna prava prije donošenja odluka o suspenziji, prekidu ili nepokretanju aktivnosti. Međutim, u njemu se ne navodi koju ulogu službenik za temeljna prava ima u tom pogledu. Osim toga, razlozi za i protiv takvih odluka i razmatrani dokazi trebali bi se priopćiti javnosti.

20. Ombudsman priznaje važnost pisanog postupka u kojem službenik za temeljna prava pruža savjete izvršnom direktoru o mogućim rizicima za temeljna prava u operacijama Frontexa. [50]

21. Ombudsmanica smatra da postupak dužne pažnje o temeljnim pravima predstavlja odgovarajući preventivni alat ako se propisno uzme u obzir u Frontexovim pravilima o načinu na koji izvršni direktor donosi odluke o suspenziji, prekidu ili povlačenju financiranja aktivnosti Frontexa za koje postoje problemi u pogledu temeljnih prava [51] . U njemu se utvrđuje vremenski okvir za mišljenja službenika za temeljna prava i utvrđuju jasni kriteriji na temelju kojih službenik za temeljna prava može izdati negativno mišljenje. [52] U njemu se navode operativne smjernice o načinu procjene rizika povezanih s temeljnim pravima upotrebom kontrolnih popisa. Informacije koje je službenik za temeljna prava uzeo u obzir uključuju izvješća organizacija civilnog društva. Međutim, u postupku dužne pažnje o temeljnim pravima ne navodi se da bi u procjeni službenika za temeljna prava trebalo uzeti u obzir izvješća nacionalnih tijela za ljudska prava kao što su pučki pravobranitelji [53] . To bi trebalo ispraviti.

22. Nadalje, ombudsmanica smatra da bi opis postupka dužne pažnje o temeljnim pravima trebalo objaviti na internetskim stranicama službenika za temeljna prava. Taj bi opis trebao uključivati kriterije na kojima službenik za temeljna prava temelji negativna mišljenja, kako je opisano u postupku dužne pažnje o temeljnim pravima, kao i korake postupka.

23. Osim toga, ako izvršni direktor odluči pokrenuti ili ne obustaviti ili prekinuti operaciju unatoč mišljenju službenika za temeljna prava kojim se utvrđuje rizik od teških kršenja temeljnih prava, izvršni direktor trebao bi dostaviti i objaviti odgovor u kojem objašnjava tu odluku. Ombudsmanica napominje da se u godišnjem izvješću za 2020. službenik za temeljna prava poziva na svoje mišljenje da bi pokretanje brzih graničnih intervencija u Evrosu moglo dovesti do ozbiljnih rizika za temeljna prava [54] Međutim, ECRE je istaknuo da je ta operacija u tijeku.

24. Ombudsmanica predlaže da službenik za temeljna prava **pri provedbi postupka dužne pažnje o temeljnim pravima uzme u obzir relevantna izvješća nacionalnih tijela za ljudska**

prava, kao što su pučki pravobranitelji. Frontex bi na svojim internetskim stranicama trebao objaviti sažetak postupka dužne pažnje o temeljnim pravima i svojih pravila o načinu na koji izvršni direktor donosi odluke o suspenziji, prekidu ili povlačenju financiranja za aktivnosti Frontexa za koje postoji zabrinutost u pogledu temeljnih prava. Frontex bi također trebao objaviti odgovor izvršnog direktora na svako negativno mišljenje službenika za temeljna prava o planiranoj aktivnosti.

25. Mjere za ublažavanje rizika povezanih s temeljnim pravima, utvrđene kao rezultat procjene službenika za temeljna prava, mogu se razlikovati. Te su mjere uključene u različita mišljenja i opažanja službenika za temeljna prava, kao što su „izrazi koji izazivaju zabrinutost" [55] , opažanja o raspoređivanju promatrača za temeljna prava, doprinosi operativnim planovima i izvješća službenika za temeljna prava upravnom odboru. Ombudsmanica smatra da bi godišnje izvješće službenika za temeljna prava trebalo sadržavati informacije o daljnjem postupanju u vezi s mjerama ublažavanja koje je predložio službenik za temeljna prava u vezi s prošlim operacijama. [56]

Praćenje vraćanja i odredbe za ranjive osobe

Zaštita ranjivih osoba pri dobrovoljnom povratku

Pitanja ombudsmanice

26. Ombudsmanica je pitala ima li Frontex zbog svoje nove uloge u pružanju pomoći dobrovoljnim povratnicima u fazama „nakon dolaska"/„nakon vraćanja" [57] provedbena pravila kojima se uzimaju u obzir ranjive osobe.

Odgovor Frontexa

27. Frontex je u odgovoru naveo da su nacionalna tijela u državama članicama isključivo odgovorna za navođenje tko ima pravo na „potporu pri reintegraciji" nakon njihova povratka te koji bi oblik potpore trebao imati. Frontex blisko surađuje sa službenikom za temeljna prava na razvoju smjernica i alata koji se posebno odnose na potporu koju Frontex pruža državama članicama pri dobrovoljnom vraćanju.

28. Frontex raspravlja s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) o tome kako istražiti moguća područja suradnje u fazama postupka vraćanja prije vraćanja, vraćanja, nakon dolaska i nakon vraćanja. Frontex je osnovao posebnu radnu skupinu za vraćanje, ponovni prihvat i reintegraciju.

Neovisnost Frontexa prati operacije vraćanja pod vodstvom Frontexa

Pitanja ombudsmanice

29. Imajući na umu da članovi osoblja Frontexa mogu djelovati kao „pratni službenici" tijekom prisilnog vraćanja, Ombudsman je pitao kako će Frontex osigurati neovisno praćenje, ako praćenje provodi njegovo osoblje.

Odgovor Frontexa

30. Frontex je izjavio da operacije vraćanja koje organizira i koordinira nadziru nacionalna nadzorna tijela, u skladu s Direktivom o vraćanju [58] . Frontex je uspostavio i skupinu promatrača prisilnog vraćanja iz tih tijela. Sam Frontex doprinijet će skupini s pet promatrača za temeljna prava koje je službenik za temeljna prava dodijelio vraćanju [59] Kada se ti promatrači za temeljna prava raspoređuju u operaciju vraćanja organiziranu na zahtjev države članice/države pridružene schengenskom području [60] , oni će i *dalje djelovati kao promatrači prisilnog vraćanja u skladu s člankom 8. stavkom 6. Direktive 2008/115/EZ, odnosno u okviru primjenjivog sustava praćenja države članice"* .

Komentari organizacija civilnog društva

31. ECRE je izrazio zabrinutost u pogledu neovisnosti praćenja koje provodi osoblje Frontexa u pogledu operacija vraćanja u kojima sudjeluje osoblje Frontexa. Navela je da bi uz Frontexove promatrače za temeljna prava trebali biti prisutni i drugi promatrači prisilnog vraćanja. Osposobljavanje bi moglo pomoći, ali možda će biti potrebno više promatrača. Ti bi promatrači u idealnom slučaju trebali dolaziti iz neovisnog tijela čiji mandat praćenja nije ograničen na određenu državu članicu ili Frontex.

32. Odbor Meijers izjavio je da im, kako bi se osigurala neovisnost promatrača za temeljna prava, ne bi trebalo davati upute od drugog osoblja Frontexa te da bi im trebalo dati slobodu da svoje primjedbe iznesu neometano u svakoj fazi operacije vraćanja. To bi trebalo biti navedeno u operativnim planovima. Promatračima za temeljna prava trebala bi biti dostupna dostatna financijska sredstva.

Praćenje nacionalnih vraćanja i vraćanja koja koordinira Frontex

Pitanja ombudsmanice

33. Ombudsmanica je pitala što Frontex može učiniti kako bi se poboljšala trenutačna situacija, pri čemu je praćenje nacionalnih vraćanja znatno manje nego praćenje vraćanja koje koordinira Frontex. Kad je riječ o vraćanju koja koordinira Frontex, zatražila je i od Frontexa da objasni relativno nizak postotak „izvješća o praćenju" koje je službenik za temeljna prava primio u prvoj

polovici 2019. te što Frontex može učiniti kako bi poboljšao situaciju.

Odgovor Frontexa

34. Frontex je uputio na dvije mjere koje potiče države članice na provedbu. Prvo, potiče države članice da poboljšaju komunikacijske kanale između tijela koja provode vraćanje i nacionalnih nadzornih tijela. Drugo, potiče ih da povećaju ljudske resurse nacionalnih nadzornih tijela kako bi se omogućilo njihovo fizičko sudjelovanje u većem broju operacija. Budući da se Frontexova skupina promatrača uglavnom sastoji od promatrača prisilnog vraćanja imenovanih u bazu nacionalnih nadzornih tijela država članica/država pridruženih Schengenu, ograničeni broj nacionalnih nadzornih tijela utječe na sastav skupine. Kapacitet pričuve povećan je sudjelovanjem pet promatrača za temeljna prava iz Frontexa.

35. Frontex je izjavio da „provedbeni planovi" za svaku operaciju vraćanja uključuju obvezu promatrača prisilnog vraćanja da podnesu izvješće izvršnom direktoru, službeniku za temeljna prava i nacionalnim tijelima svih država članica uključenih u određenu operaciju. [61] Frontex redovito podsjeća nacionalne osobe za kontakt odgovorne za vraćanje na tu obvezu tijekom periodičnih sastanaka. Frontex je obavijestio države članice da se izvješća mogu podnijeti Frontexu na njihovu izvornom jeziku (a ne nužno na engleskom jeziku).

36. Frontex je izjavio da službenik za temeljna prava redovito dijeli opažanja o vraćanju (dvogodišnja izvješća službenika za temeljna prava) s nadzornim institucijama država članica koje organiziraju i sudjeluju. Službenik za temeljna prava također potiče države članice/države pridružene Schengenu da Frontexu podnesu svoja nacionalna izvješća. Frontex je u postupku izrade registra svojih dokumenata koji će se objaviti na svojim internetskim stranicama. [62] Frontex je objavio mnoga izvješća promatrača kao odgovor na pojedinačne zahtjeve za javni pristup dokumentima.

Komentari organizacija civilnog društva

37. ECRE je predložio da bi Frontex mogao sklopiti sporazume o primanju prijava ili sažetaka od svih tijela koja sudjeluju u praćenju. Frontex bi također trebao osigurati da se u osposobljavanju za praćenje naglasi da bi Frontex trebao primati izvješća. Odbor Meijers predložio je da bi Frontex trebao razmotriti utvrđivanje jasnih rokova za podnošenje izvješća te da bi trebale postojati posljedice u slučaju neusklađenosti. Frontex bi prema potrebi trebao obavijestiti Upravni odbor i Komisiju o nepodnošenju izvješća.

Procjena Europskog ombudsmana

38. Ombudsmanica pozdravlja sudjelovanje službenika za temeljna prava u izradi Frontexovih smjernica za dobrovoljno vraćanje. Dobrovoljni povratak često je dobrovoljan samo određivanjem [63] , a operacije mogu biti osjetljive. Stoga su ključne smjernice stručnjaka o

tome kako osigurati poštovanje ljudskih prava, a posebno poštovanje dostojanstva povratnika.

39. U slučaju **prisilnog vraćanja koje organiziraju države članice** *pratitelji* su članovi nacionalnog tijela koji su ovlašteni za provedbu operacije prisilnog vraćanja. *Promatrači* su članovi drugog nacionalnog tijela ili druge organizacije koji su ovlašteni za promatranje i izvješćivanje o tome je li operacija vraćanja u potpunosti u skladu s Poveljom o temeljnim pravima i drugim obvezama specifičnima za te operacije [64] . Nadzornici nadziru vođenje pratitelja, kao što je uporaba sile i sredstava suzdržanosti. [65] Stoga je od iznimne važnosti da postoji dovoljan stupanj neovisnosti između pratitelja i promatrača. [66]

40. U skladu s Uredbom o Frontexu, kad je riječ o **vraćanju koje koordinira/organizira Frontex** , pratitelji [67] i promatrači mogu biti članovi osoblja Frontexa.

41. Ombudsmanica napominje da bi promatrači za temeljna prava koji djeluju kao promatrači prisilnog vraćanja [68] trebali ostati pod nadzorom službenika za temeljna prava te bi u načelu trebali biti neovisni u obavljanju svojih dužnosti [69] . Upravni odbor Frontexa osigurao je zaštitne mjere za neovisnost službenika za temeljna prava [70]

42. Međutim, promatrači za temeljna prava dio su Frontexova *internog* sustava nadzora temeljnih prava. [71] U drugim operativnim aktivnostima Frontexa surađuju i povezuju se s Frontexovim koordinacijskim službenikom za zajedničke operacije te im pružaju savjete i pomoć. [72]

43. Stoga bi moglo biti teško izbjeći percepciju da praćenje vraćanja nije potpuno neovisno ako Frontexovi promatrači za temeljna prava nadziru ponašanje pratitelja Frontexa [73] .

44. Frontex je u svojem odgovoru [74] naveo da će promatrači za temeljna prava koji djeluju kao promatrači prisilnog vraćanja pratiti usklađenost nacionalnih pratitelja. U Uredbi o Frontexu ne navodi se da, kada ti promatrači za temeljna prava prate prisilna vraćanja, moraju nadzirati postupanje Frontexovih pratitelja. Međutim, potrebno je riješiti pitanje tko će pratiti Frontexove pratitelje tijekom operacija prisilnog vraćanja.

45. Kad je riječ o zajedničkim operacijama vraćanja zračnim putem, u kojima postoje povratnici podrijetlom iz različitih država članica te odgovarajuća pratnja i promatrači iz različitih država članica, Ombudsman je već skrenuo pozornost na mogućnost da *promatrači ne samo da prate ponašanje pratitelja iz zemlje promatrača* , nego i iz zemalja koje su dio operacije. [75] Frontex je taj prijedlog uzeo u obzir u svojem kodeksu ponašanja za vraćanje. [76]

46. Ombudsmanica smatra da bi promatrači koji prate ne samo pratnju iz određene države članice nego i Frontexovu pratnju trebali dolaziti iz neovisnog tijela. Frontex bi putem upravnog odbora mogao potaknuti države članice da imenuju postojeća neovisna nadzorna tijela kao promatrače prisilnog vraćanja te da u najvećoj mogućoj mjeri povećaju svoje ovlasti praćenja [77] .

47. Osim toga, kako bi se osigurala neovisnost Frontexovih promatrača za temeljna prava,

Frontex bi trebao osigurati da im drugo osoblje Frontexa ne daje upute. Oni bi trebali imati slobodu neometanog iznošenja svojih primjedbi u svakoj fazi operacije vraćanja. To bi trebalo biti navedeno u operativnim planovima.

48. Ombudsmanica ističe da, kada pučki pravobranitelji djeluju kao promatrači, u svoja godišnja izvješća koja se podnose nacionalnim parlamentima uključuju relevantne nalaze. Također mogu objavljivati izvješća o određenom povratu, u anonimiziranoj verziji. Frontex bi mogao razmotriti primjenu iste prakse u pogledu operacija u kojima promatrači (nacionalni promatrači iz skupine i promatrači za temeljna prava koji djeluju kao promatrači vraćanja) podnose svoja izvješća njemu i službeniku za temeljna prava.

49. Ombudsman predlaže da **Frontex putem osposobljavanja i drugim dostupnim sredstvima jasno navede da bi promatrači prisilnog vraćanja iz svoje skupine trebali prijaviti svaki incident koji zamijete, bez obzira na to odnosi li se na službenike iz države članice za koju su zaduženi za praćenje, druge države članice ili Frontexa. Frontex bi trebao tražiti suglasnost država članica kako bi se to provelo. Frontexovi promatrači za temeljna prava koji djeluju kao promatrači prisilnog vraćanja trebali bi biti osposobljeni za primjenu najviše razine objektivnosti. Oni ne bi trebali biti odgovorni za izvješćivanje o postupanju Frontexovih pratitelja ako postoje pitanja o nedostatku objektivnosti. Frontex bi na svojim internetskim stranicama trebao objaviti anonimiziranu verziju izvješća promatrača prisilnog vraćanja nakon svake operacije vraćanja.**

Upute timovima za potporu upravljanju migracijama kako bi se osigurala zaštita temeljnih prava, posebno tijekom dubinske provjere migranata

Pitanja ombudsmanice

50. Ombudsmanica je pitala pruža li Frontex svojim timovima za potporu migracijama posebne upute o tome kako osigurati zaštitu temeljnih prava u kontekstu njihovih „aktivnosti provjere” na granicama.

Odgovor Frontexa

51. Frontex se pozvao na osposobljavanje službenika za temeljna prava u žarišnim točkama u Grčkoj i Italiji, i za službenike za nadzor morskih granica (u operacijama na morskim granicama) i za članove stalnih snaga Frontexa.

52. Operativni planovi uključuju opće upute o tome kako zaštititi temeljna prava u operativnim aktivnostima, dok akcijski plan za Frontexovu strategiju za temeljna prava uključuje praktične zaštitne mjere za temeljna prava. One se odnose na sve članove timova (nacionalno osoblje i osoblje Frontexa).

53. Frontex operativnim planovima izdaje posebne smjernice za aktivnosti dubinske provjere u priručnicima. [78] Kao što je prethodno navedeno, Frontex je s Ombudsmanom podijelio verziju priručnika, ali ga je klasificirao kao povjerljiv.

54. Ako pojedinac koji nezakonito prijeđe vanjsku granicu EU-a ili pokuša nezakonito prijeći vanjsku granicu EU-a nema dokumente, cilj je intervjua za provjeru utvrditi svoje državljanstvo. Pri dubinskoj provjeri trebali bi se, prema potrebi, evidentirati i podaci o dolasku osobe i njezinu povratku u zemlju podrijetla. Razgovor na temelju provjere raspoređenih članova stalnih snaga Frontexa (službenici za ispitivanje i službenici graničnog nadzora) odvija se na zahtjev države članice koja je domaćin operacije. Postoje dvije razine probira: osnovno (utvrđivanje državljanstva osoba koje su predmet razgovora, koje provode raspoređeni službenici graničnog nadzora); i napredni (utvrđivanje državljanstva, kao i prikupljanje informacija o migracijskim obrascima i migracijskim profilima, u skladu s temeljnim pravima). Napredne razgovore provode službenici za ispitivanje.

55. Pri imenovanju službenika za ispitivanje ili službenika graničnog nadzora voditeljima intervjua Frontex uzima u obzir dob i spol intervjuirane osobe. Djeluju u bliskoj suradnji s službenicima iz države članice koja je domaćin operacije. Razgovor se može održati u prisutnosti stručnjaka upoznatog s kulturnim potrebama ispitanika („kulturni stručnjak" [79]), ali to nije uvijek slučaj. Ako ispitanik može razumjeti jezik ispitivača, tijekom dubinske provjere ne mora biti prisutan usmeni prevoditelj.

56. Screening obuhvaća primjenu tehnika i metoda usmjerenih na otkrivanje točnih informacija o pojedincima. To uključuje pripremu pitanja, kao i znanje o tome kako se obratiti pojedincima, kako zaključiti intervjue i kako procijeniti odgovore kako bi se mogla utvrditi odstupanja.

Komentari organizacija civilnog društva

57. Lédecins sans Frontières izrazio je zabrinutost zbog uvjeta aktivnosti provjere, nedostatka informacija koje se pružaju tražiteljima azila o njihovim pravima i nedostatka pozornosti da se ranjive osobe upute odgovarajućim službama i organizacijama.

Procjena Europskog ombudsmana

58. Na vanjskim granicama EU-a osoblje Frontexa može pomoći državama članicama u postupcima identifikacije provjerom državljanstva, ispitivanjem [80] , registracijom i uzimanjem otisaka prstiju. To prethodi zahtjevima za azil. Osoblje Frontexa pruža i stručno znanje o podrijetlu i istinitosti dokumenata koje su dostavili migranti. Priručnici operativnih planova sadržavaju smjernice za sve te aktivnosti.

59. Iako se u smjernicama navodi koliko bi trebale trajati aktivnosti izvješćivanja, to nije slučaj za aktivnosti provjere. Postupak provjere trebao bi biti dovoljno dug kako bi se osiguralo da se

mogu utvrditi važne informacije, ne samo o identitetu pojedinaca, već i o mogućim ranjivostima. S obzirom na osjetljivost takvih situacija, migrantima treba dati dovoljno vremena i možda će biti potrebna psihološka pomoć kako bi mogli pravilno komunicirati tijekom takvih postupaka. [81] Smjernice bi mogle biti jasnije u tom pogledu. Oni bi također mogli biti detaljniji u pogledu posebnih potreba koje treba uzeti u obzir pri registraciji maloljetnika. [82]

60. U smjernicama se navodi da bi tijekom dubinske provjere osoblje Frontexa migrantima trebalo pružiti osnovne informacije o međunarodnoj zaštiti. U tu svrhu Ombudsman smatra da bi bilo korisno staviti na raspolaganje na mjestima provjere, na što većem broju jezika, letke, brošure i druge informacije o pravima i obvezama tražitelja azila. U smjernicama bi se to moglo navesti i propisati da bi osoblje Frontexa trebalo zatražiti od nacionalnih tijela da to osiguraju. [83]

61. Ne postoji zahtjev da bi dubinska provjera trebala uključivati stručnjaka koji je upoznat s kulturnim zahtjevima ispitanika. Međutim, s obzirom na teške uvjete s kojima se često suočavaju pojedinci podvrgnuti dubinskoj provjeri [84] ombudsmanica smatra da bi tijekom dubinske provjere u idealnom slučaju mogao biti prisutan „kulturni stručnjak", među ostalim kako bi se osiguralo da pojedinci u potpunosti razumiju postupak i njegovu važnost.

62. Iscrpan opis načina dokumentiranja odgovora na pitanja tijekom postupka provjere ključan je za osiguravanje točnosti svih naknadnih postupaka pravne zaštite, kao što je pritužba službeniku za temeljna prava. Ombudsmanica razumije da službenici za provjeru (koji su zaduženi za naprednu dubinsku provjeru) i službenici graničnog nadzora (koji su zaduženi za osnovnu dubinsku provjeru) upotrebljavaju knjižice za provjeru i popunjavaju „obrasce za provjeru" kako bi dokumentirali pretpostavljeno državljanstvo pojedinaca koji podliježu dubinskoj provjeri. Te su brošure i obrasci dostupni na Frontexovoj platformi „sve na jednom mjestu" (FOSS). Međutim, u smjernicama se ne utvrđuju opća načela o načinu izvješćivanja o postupcima dubinske provjere, dok se smjernice odnose na izvješćivanje o ispitivanju i uzimanju otisaka prstiju.

63. Ombudsman predlaže da se **u smjernicama za službenike za dubinsku provjeru navede vremenski okvir za postupak dubinske provjere i da se u njima navede više pojedinosti o tome kako registrirati maloljetnike i dokumentirati odgovori na pitanja postavljena tijekom postupka dubinske provjere. Službenici Frontexa trebali bi tijekom dubinske provjere zahtijevati prisutnost „kulturnog stručnjaka" te da država članica domaćin na što većem broju jezika stavi na raspolaganje informacije o primjenjivim postupcima.**

PRILOG 2.

Sažetak smjernica za provođenje intervjua za provjeru koje je Frontex dostavio u svojem pisanom odgovoru

1. Prije intervjua službenik za ispitivanje mora znati gdje će se održati razgovor (odabir lokacije mora omogućiti privatnost). Za intervjuiranu osobu trebala bi biti dostupna voda i suha hrana.

2. Službenik za ispitivanje trebao bi obavljati svoje aktivnosti u skladu s unaprijed definiranom metodom ili modelom koji obuhvaća: temeljita priprema intervjua; provjera i dokumentiranje stvari intervjuiranog migranta i dostupnih preliminarnih informacija; vođenje intervjua; i zahtjeve u pogledu izvješćivanja.

3. Službenik za ispitivanje ne može sam provjeriti stvari migranata, ali može dati savjet odgovornom službeniku iz države članice domaćina o tome gdje se dokumenti mogu sakriti, kako pronaći dokaze o trgovanju ljudima te kako osigurati privatnost i dostojanstvo ispitanika.

4. Službenik za ispitivanje ima na raspolaganju brošuru za provjeru o tome kako ispuniti obrazac za provjeru i utvrditi državljanstvo pojedinca.

5. Na početku intervjua službenik za ispitivanje trebao bi se predstaviti i nazočiti ispitaniku. Trebali bi objasniti postupak, razloge za intervju i ulogu usmenog prevoditelja, ako je prisutan. Informacije se moraju pružati na način koji odgovara dobi i spolu ispitanika.

6. Službenik za ispitivanje trebao bi obavijestiti potencijalne tražitelje azila o postupku azila. Trebali bi uputiti odgovarajućem nacionalnom tijelu sve provjerene osobe koje na bilo koji način izražavaju strah od nepravde ako se vrate u svoju zemlju podrijetla ili prethodnog uobičajenog boravišta ili ako traže ili zatraže azil ili bilo koji drugi oblik postupka međunarodne zaštite ili ako su bez državljanstva. Oni koji se žele žaliti na kršenje svojih temeljnih prava moraju biti obaviješteni o Frontexovu mehanizmu za podnošenje pritužbi.

7. Ako se tijekom intervjua otkriju informacije da je ispitanik ranjiv, službenik za ispitivanje trebao bi obavijestiti tijelo države članice domaćina tijekom intervjua ili neposredno nakon intervjua. Službenici imaju pristup popisu „ranjivosti", što bi se moglo otkriti tijekom postupka provjere.

8. U postupcima na granici prednost se daje obiteljima s malom djecom i djeci bez pratnje, uključujući dubinsku provjeru.

9. Dubinska provjera maloljetnika mora se prilagoditi njihovoj zrelosti. To može uključivati prilagodbu visine voditelja intervjua (primjerice klečanjem kako bi se obratio na razini očiju), pozivanje usmenog prevoditelja da pomogne ili upotrebu vizualnih oblika komunikacije kako bi se osiguralo da djeca razumiju pitanja.

10. Ako ispitivač sumnja da je osoba koja tvrdi da je odrasla osoba maloljetna, to se mora odmah prijaviti nacionalnom tijelu kako bi se mogao pokrenuti odgovarajući postupak. U međuvremenu, osobu treba tretirati kao maloljetnu osobu.

11. U Priručniku o profilima rizika od trgovanja ljudima opisani su objektivni kriteriji i pokazatelji

za identifikaciju žrtava trgovanja ljudima te kako ih uputiti nacionalnom tijelu radi njihove zaštite.

[1] Uredba (EU) 2019/1896 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2019. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 1052/2013 i (EU) 2016/1624: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj [Poveznica]

[2] Stalne snage uključuju osoblje Frontexa i osoblje nacionalnih tijela država članica EU-a i država pridruženih Schengenu (Islanda, Norveške, Švicarske i Lihtenštajna).

[3] To uključuje provjeru identiteta i državljanstva pojedinaca, odobravanje ili zabranu ulaska, otiskivanje pečata u putne isprave, izdavanje ili odbijanje viza na granici, zaštitu državne granice, uključujući ophodnju između graničnih prijelaza radi sprečavanja neovlaštenih prelazaka granice i registraciju otisaka prstiju osoba uhićenih u vezi s nezakonitim prelaskom granica; vidjeti članak 55. stavak 7. Uredbe 2019/1896.

[4] Operativni planovi trebali bi uključivati opis odgovornosti sudionika, među ostalim u pogledu poštovanja temeljnih prava, kao i upute o tome kako osigurati zaštitu temeljnih prava.

[5] Članak 10. stavak 2. i članak 80. stavak 1. Uredbe 2019/1896

[6] Članak 80. Uredbe 2019/1896.

[7] Članak 38. stavak 3. točka (h) Uredbe 2019/1896.

[8] Članak 111. Uredbe 2019/1896

[9] Članak 55. stavak 5. točka (a) i Prilog V. Uredbi 2019/1896.

[10] Članak 46. Uredbe 2019/1896

[11] Članak 46. Uredbe 2019/1896

[12] Nema javno dostupnih informacija o tome kako se ti razlozi utvrđuju.

[13] Članak 50. stavak 5. Uredbe 2019/1896.

[14] U skladu s člankom 50. stavkom 3. Uredbe 2019/1896, „operacije vraćanja prikupljanja" koje organiziraju Frontexovi pratitelji osigurava zemlja vraćanja.

Direktive 2008/115/EZ o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom

[16] U skladu s člankom 51. Uredbe 2019/1896.

[17] U skladu s člankom 110. Uredbe 2019/1896.

[18] To podrazumijeva provođenje „ *ispitivanja intervjua s migrantima kako bi se prikupile informacije za analizu rizika u vezi s nezakonitim migracijama i drugim prekograničnim kriminalom, uključujući trgovinu ljudima i terorizam (...), kako bi se profilirali nezakoniti migranti i utvrdili novi načini djelovanja i migracijski trendovi kojima se koriste nezakoniti migranti i facilitatori/kriminalne mreže (...) kako bi se identificirali mogući osumnjičenici uključeni u krijumčarenje ljudi ili drugi prekogranični kriminal, uključujući terorizam (...*).” https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2020/MB_Decision_1_2020_adopting_the_profiles_ [Poveznica]

[19] Kulturni stručnjaci također mogu pružati usluge usmenog prevođenja. Osjetljivi su na jezične i kulturne čimbenike koji mogu utjecati na smjer ispitivanja.

[20] U istrazi na vlastitu inicijativu dovršenoj 2021. ombudsmanica je već razmotrila način na koji Frontex primjenjuje svoje obveze koje proizlaze iz Uredbe 2019/1896 u pogledu mehanizma za podnošenje pritužbi i uloge službenika za temeljna prava. Vidjeti OI/5/2020/MHZ o funkcioniranju Frontexova mehanizma za podnošenje pritužbi zbog navodnih kršenja temeljnih prava i ulozi službenika za temeljna prava: https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/57955 [Poveznica].

[21] Pismo Ombudsmana Frontexu dostupno je na: . https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/138914 [Poveznica].

[22] Europsko vijeće za izbjeglice i prognanike (ECRE), Odbor Meijers, Lijekovi bez granica (MSF), Platforma za međunarodnu suradnju u području neprijavljenih migranata (PICUM), Sea-Watch i SOS Mediterranee odgovorili su. Odgovori su dostupni na: https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/58639 [Poveznica]

[23] Izvješće o inspekcijskom pregledu dostupno je na: https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/inspection-report/en/151002 [Poveznica]

[24] Frontex je uz svoj odgovor Ombudsmanu priložio izvatke iz operativnog plana u kojem su navedene odgovornosti i zadaće u pogledu temeljnih prava. Međutim, te se odgovornosti odnose na sve članove stalnih snaga koji sudjeluju u operacijama (bez razlikovanja timova za upravljanje granicama, timova za potporu upravljanju migracijama i timova za vraćanje). Postoje i posebne upute za sve sudionike u pogledu mehanizma za podnošenje pritužbi i izvješćivanja o ozbiljnim incidentima, kao i upute koje se primjenjuju na osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita i druge ranjive osobe. Određene zaštitne mjere za temeljna prava promatrača iz trećih zemalja navedene su i u općem dijelu operativnih planova. U skladu s člankom 78. stavkom 2. Uredbe 2019/1896 Frontex može pozvati službenike graničnog nadzora/obalne službenike/policijske službenike iz zemalja koje nisu članice EU-a da budu raspoređeni *kao promatrači iz trećih* zemalja u zajedničkim operacijama nakon prethodnog savjetovanja i suglasnosti tijela država članica. Njihove posebne zadaće opisane su u posebnim planovima

aktivnosti. Frontex je svojem odgovoru priložio izvadak iz posebnog plana aktivnosti za zajedničku operaciju FOA Land 2021. u kojem se navodi što promatrači iz zemalja koje nisu članice EU-a mogu i ne mogu učiniti.

[25] Među ostalim, to uključuje zadaće: službenici zaduženi za provjeru, uzimanje otisaka prstiju i registraciju; promatrači za temeljna prava; i službenicima za odnose s javnošću u kontekstu zajedničkih operacija.

[26] Frontex je svojem odgovoru Ombudsmanu priložio primjer „priručnika za operativni plan" (od siječnja 2021.). Ovaj priručnik sadržava smjernice i dodatne informacije o „ *operativnim aktivnostima, uslugama i proizvodima Frontexa, platformama za izvješćivanje i drugim pitanjima povezanima s operacijama"* . Frontex je naveo da bi se s priručnikom trebalo postupati kao s povjerljivim.

[27] Vidjeti točku 8. ovog mišljenja.

[28] U svojem izvješću o istrazi Frontexa u svrhu utvrđivanja činjenica o navodnim kršenjima temeljnih prava (od 14. srpnja 2021.) radna skupina Europskog parlamenta za nadzor Frontexa navela je da je *potrebno utvrditi jasnije kriterije i postupke za odgovarajuću primjenu članka 46."* te da: „ *podupire činjenicu da je Agencija u suradnji sa službenikom za temeljna prava uspostavila strukturiranu raspravu koja je u tijeku kako bi se razvio postupak dubinske analize i međukoraci u tom pogledu. Ti bi kriteriji trebali uključivati barem snažnu ulogu službenika za temeljna prava, potrebu da se u obzir uzmu informacije dobivene od vanjskih aktera, pokazatelje rizika i objektivne kriterije ranog upozoravanja, kao i obrazloženje odluke o suspenziji, prekidu ili povlačenju financiranja te transparentnost* ." (https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf [Poveznica])

[29] Radna skupina za nadzor Frontexa Europskog parlamenta u svojem je izvješću (str. 15.) navela da bi se službenik za temeljna prava ili izvršni direktor trebali oslanjati i na informacije koje su dostavila nadležna nacionalna tijela za ljudska prava i/ili tijela kao što su nacionalni pučki pravobranitelji.

[30] U Rezoluciji Europskog parlamenta o provedbi Direktive o vraćanju od 17. prosinca 2020. Komisija i države članice pozvane su da se koriste postojećim neovisnim nadzornim tijelima, kao što su nacionalne institucije za ljudska prava, surađujući s njima ili određujući ih kao sustave za praćenje prisilnog vraćanja (stavak 35.): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0362_EN.html [Poveznica].

[31] Prema Europskom sudu za ljudska prava, tražitelji azila su *„članovi posebno slabe i ranjive skupine stanovništva kojoj je potrebna posebna zaštita"* o kojoj postoji *„širok konsenzus na međunarodnoj i europskoj razini"* . (M.S.S.V. Belgija i Grčka, stavak 251.; Tarakhelv. Švicarska, točka 118.; A.S. protiv Švicarske, točka 29.; N. H. i dr. protiv Francuske, t. 162.

[32] U kontekstu predmeta pred Europskim odborom za socijalna prava, visoki povjerenik UN-a

za izbjeglice uputio je na propuste Frontexa i grčkih vlasti u registraciji djece bez pratnje pri njihovu dolasku u Grčku – Međunarodna komisija pravnika (ICJ) i Europsko vijeće za izbjeglice i prognanike (ECRE) protiv Grčke (pritužba br. 173/2018)

[33] Sud Europske unije u svojoj presudi u predmetu C-36/20 PPU izjavio je da bi *„kako bi se olakšao pristup postupku razmatranja na graničnim prijelazima i u ustanovama za zadržavanje, trebalo staviti na raspolaganje informacije o mogućnosti podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu"* . (t. 76.)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=ecli:ECLI%3AEU%3AC%3A2020%3A495 [Poveznica]

[34] „Kodeks ponašanja primjenjiv na sve osobe koje sudjeluju u operativnim aktivnostima Frontexa" i „Kodeks ponašanja za operacije vraćanja i intervencije vraćanja koje koordinira i organizira Frontex".

[35] U predmetu 2273/2019/MIG Ombudsman je kao rješenje predložio da Frontex uspostavi posebnu internetsku stranicu za svoj registar dokumenata. Frontex se složio s tim prijedlogom. https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/56157 [Poveznica]

[36] Članak 114. stavak 2. Uredbe 2019/1896 izričito predviđa objavu tih kodeksa. https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_conduct_applicable_to_all_persons_p [Poveznica]

https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code__of_Conduct_for_Return_Operations_ar [Poveznica]

[37] U skladu s člankom 38. stavkom 3. točkom (d) Uredbe 2019/1896

[38] Članak 114. stavak 2. Uredbe 2019/1896

[39] Članak 114. stavak 2. Uredbe 2019/1896

[40] Frontex je uz svoj odgovor Ombudsmanu priložio izvatke iz operativnog plana u kojem su navedene odgovornosti i zadaće u pogledu temeljnih prava. Međutim, te se odgovornosti odnose na sve članove stalnih snaga koji sudjeluju u operacijama (bez razlikovanja timova za upravljanje granicama, timova za potporu upravljanju migracijama i timova za vraćanje). Postoje i posebne upute za sve sudionike u pogledu mehanizma za podnošenje pritužbi i izvješćivanja o ozbiljnim incidentima, kao i upute koje se primjenjuju na osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita i druge ranjive osobe. Određene zaštitne mjere za temeljna prava promatrača iz trećih zemalja navedene su u općem dijelu operativnog plana. U skladu s člankom 78. stavkom 2. Uredbe 2019/1896 Frontex može pozvati službenike graničnog nadzora/obalne službenike/policijske službenike iz zemalja koje nisu članice EU-a da budu raspoređeni *kao*

promatrači iz trećih zemalja u zajedničkim operacijama nakon prethodnog savjetovanja i suglasnosti tijela država članica. Njihove posebne zadaće opisane su u posebnim planovima aktivnosti. Frontex je svojem odgovoru priložio izvadak iz posebnog plana aktivnosti za zajedničku operaciju FOA Land 2021. u kojem se navodi što promatrači iz zemalja koje nisu članice EU-a mogu i ne mogu učiniti.

[41] Među ostalima, to uključuje i zadaće: službenici zaduženi za provjeru, uzimanje otisaka prstiju i registraciju; promatrači za temeljna prava; i službenicima za odnose s javnošću u kontekstu zajedničkih operacija.

[42] Frontex je svojem odgovoru Ombudsmanu priložio primjer „priručnika za operativni plan" (od siječnja 2021.). Ovaj priručnik sadržava smjernice i dodatne informacije o „ *operativnim aktivnostima, uslugama i proizvodima Frontexa, platformama za izvješćivanje i drugim pitanjima povezanima s operacijama*" . Frontex je naveo da bi se s priručnikom trebalo postupati kao s povjerljivim.

[43] Ombudsman je napomenuo da je odluka Frontexa da obustavi svoje aktivnosti u Mađarskoj donesena nakon presude Suda Europske unije – C-808/18 Komisija protiv Mađarske: https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=BF896CAB8F05CAFF145629DB5EE1EF0E?text=&
[Poveznica].

[44] Na primjer, godišnje izvješće o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu (iz Europske službe za vanjsko djelovanje) i izvješća za pojedine zemlje Europskog potpornog ureda za azil.

[45] Frontexova strategija o temeljnim pravima, koju je njegov upravni odbor donio 14. veljače 2021., opisuje izvješćivanje o ozbiljnim incidentima kako slijedi: *„Svaki sudionik u operativnim aktivnostima Agencije koji ima razloga vjerovati da je došlo do kršenja temeljnih prava dužan je o tome izvijestiti Agenciju putem uspostavljenih kanala za izvješćivanje, kao što je Frontexov sustav za izvješćivanje o ozbiljnim incidentima. Kodeks ponašanja i standardni operativni postupak Izvješća o ozbiljnim incidentima obvezuju sve sudionike u operativnim aktivnostima Agencije da prijave svaku moguću povredu temeljnih prava putem izvješća o ozbiljnim incidentima (SIR)."*
https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Fundamental_Rights_Strategy/Fundamental_Rights_Strategy.pdf
[Poveznica]

U članku 1. Odluke izvršnog direktora Frontexa „Standardni operativni postupak (SOP) – Izvješćivanje o ozbiljnim incidentima" od 19. travnja 2021. navodi se sljedeće: *„Ozbiljni incident (SI) je događaj uzrokovan djelovanjem ili propustom osobe, ili silom prirode, koji izravno ili neizravno uključuje sudionike ili imovinu Frontexa i koji: podrazumijeva potencijalno kršenje prava EU-a ili međunarodnog prava, posebno u vezi s temeljnim pravima i obvezama međunarodne zaštite, i/ili uključuje moguće kršenje Frontexovih kodeksa ponašanja i/ili ima ozbiljne stvarne ili potencijalne negativne posljedice na zadaće ili aktivnosti Frontexa i/ili ima ozbiljan mogući učinak na zdravlje sudionika koji može promijeniti život."*
https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/SIR_SOP.pdf [Poveznica]

[46] Europski sud za ljudska prava definira što trajna i ozbiljna priroda znači: EKLJP, Irska protiv Ujedinjene Kraljevine 5310/71, presuda od 19. siječnja 1978., točka159.: https://www.cvce.eu/en/obj/judgement_of_the_european_court_of_human_rights_ireland_v_the_united_kingdom_1 [Poveznica].

[47] Članak 106. stavak 4. točka (m) Uredbe 2019/1896

[48] U skladu s člankom 46. Uredbe 2019/1896.

[49] Članak 46. stavci 4. i 5. Uredbe 2019/1896

[50] Radna skupina koju je osnovao Upravni odbor Frontexa za temeljna prava i pravne operativne aspekte operacija u Egejskom moru (izvješće objavljeno 5. ožujka 2021.) izjavila je: „ *Postojeći pravni okvir Frontexu nudi samo ograničene mogućnosti za djelovanje u slučaju prijavljenih i utvrđenih kršenja. Najvažnija mjera je članak 46., koji je krajnja mjera. U smislu proporcionalnosti potrebno je raspraviti o mjerama i postupcima ispod praga iz članka* 46.

[51] Ombudsman je pregledao dokument „Postupak dužne pažnje u vezi s temeljnim pravima", sastavljen 4. siječnja 2021. Frontex je taj dokument klasificirao kao povjerljiv.

[52] U svojem izvješću o istrazi Frontexa u svrhu utvrđivanja činjenica o navodnim kršenjima temeljnih prava (od 14. srpnja 2021.) radna skupina Europskog parlamenta za nadzor Frontexa navela je da je *potrebno utvrditi jasnije kriterije i postupke za odgovarajuću primjenu članka 46."* te da: „ *podupire činjenicu da je Agencija u suradnji sa službenikom za temeljna prava uspostavila strukturiranu raspravu koja je u tijeku kako bi se razvio* postupak *dubinske analize i međukoraci u tom pogledu. Ti bi kriteriji trebali uključivati barem snažnu ulogu službenika za temeljna prava, potrebu da se u obzir uzmu informacije dobivene od vanjskih aktera, pokazatelje rizika i objektivne kriterije ranog upozoravanja, kao i obrazloženje odluke o suspenziji, prekidu ili povlačenju financiranja te transparentnost* ." (https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/238156/14072021%20Final%20Report%20FSWG_en.pdf [Poveznica])

[53] Radna skupina za nadzor Frontexa Europskog parlamenta u svojem je izvješću (str. 15.) navela da bi se službenik za temeljna prava ili izvršni direktor trebali oslanjati i na informacije koje su dostavila nadležna nacionalna tijela za ljudska prava i/ili tijela kao što su nacionalni pučki pravobranitelji.

[54] Stranica 11. https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/first-frontex-fundamental-rights-office-report-SswYWN [Poveznica]

[55] Ombudsman je provjerio nedavno izražavanje zabrinutosti, koje je izdala službenica za temeljna prava. Frontex je to klasificirao kao povjerljivo.

[56] Vidjeti prijedlog br. 8 u odluci Europskog ombudsmana u predmetu OI/5/2020/MHZ: https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/143108 [Poveznica].

[57] Izraz „faza nakon vraćanja" odnosi se na razdoblje nakon prisilnog vraćanja. Pojam „faza nakon dolaska" odnosi se na razdoblje nakon dobrovoljnog povratka. U praksi se oba izraza upotrebljavaju naizmjenično.

Direktive 2008/115/EZ o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom

[59] U skladu s člankom 110. stavkom 4. Uredbe 2019/1896.

Države pridružene Schengenu su Island, Norveška, Švicarska i Lihtenštajn.

[61] Kako se zahtijeva Uredbom 2019/1896.

[62] Nakon istrage Europskog ombudsmana u predmetu 2273/2019/MIG: https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/56157 [Poveznica].

[63] Uloga *nacionalnih institucija za ljudska prava u poštovanju ljudskih prava migranata i tražitelja azila s obzirom na nedavni razvoj događaja u EU-u (objavljena* u srpnju 2021.)

[64] Direktiva 2008/115/EZ „Zajedničke smjernice o sigurnosnim odredbama za zajedničko udaljavanje zračnim putem" – Prilog Odluci Vijeća 2004/573/EZ; priručnik Europske komisije o vraćanju (prilog Preporuci Komisije C(2017)6505: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017H2338 [Poveznica]; Dvadeset smjernica o prisilnom povratku Odbora ministara Vijeća Europe https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf [Poveznica]

[65] U dvadeset smjernica Odbora ministara Vijeća Europe o prisilnom vraćanju navodi se da bi prisilno vraćanje trebalo u potpunosti dokumentirati, posebno u pogledu svih sredstava ograničavanja koja se koriste tijekom operacije (stranica 58.). https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Source/MalagaRegConf/20_Guidelines_Forced_Return_en.pdf [Poveznica]

[66] Komisija je u svojem Priručniku o vraćanju iz 2017. navela da bi sustavi praćenja trebali uključivati organizacije/tijela neovisna o tijelima koja provode vraćanje; javna tijela, kao što su nacionalni ombudsman ili neovisno opće inspekcijsko tijelo, mogu djelovati kao promatrači. Međutim, čini se problematičnim dodijeliti nadzornu ulogu pododjeljku iste uprave, koji također provodi vraćanje/uklanjanje.

[67] U skladu s člankom 50. stavkom 3. Uredbe 2019/1896, zemlja vraćanja osigurava pratnju za operacije vraćanja.

[68] Članak 54. stavak 3. Uredbe 2019/1896

[69] Članak 110. stavak 5. Uredbe 2019/1896.

[70] Odluka Upravnog odbora br. 6/2021 od 20. siječnja 2021. o donošenju posebnih pravila kako bi se zajamčila neovisnost službenika za temeljna prava i njihova tima: https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2021/MB_Decision_6_2021_adopting_special_rules [Poveznica]

[71] Članak 8. stavak 1. Odluke Upravljačkog odbora 6/2021 od 20. siječnja 2021. o donošenju posebnih pravila kojima se jamči neovisnost službenika za temeljna prava i njegova tima: „ *Službenik za temeljna prava dio je administrativne i upravljačke strukture Agencije* ."

[72] Članak 110. stavak 2. točka (a) podtočka (c) Uredbe 2019/1896

[73] zabrinutost u pogledu neovisnosti Frontexova praćenja prisilnog vraćanja izražena je u Izvješću o praćenju prisilnih operacija, koje je izradio grčki ombudsman u okviru projekta koji vodi Međunarodni institut ombudsmana. Kad je riječ o Frontexovoj skupini promatrača (članak 51. Uredbe 2019/1896), u izvješću se navodi da zahtjev iz članka 110. Uredbe 2019/1896 da se svi promatrači te skupine postave pod hijerarhijski nadzor službenika za temeljna prava i zapošljavanje promatrača za temeljna prava internalizira sustav praćenja u Frontexu: . https://www.synigoros.gr/resources/300521-ioi-monitoring-forced-returns-neo--2.pdf [Poveznica]

[74] Vidjeti izjavu Frontexa, stavak 30. Priloga I.

[75] Vidjeti odluku Ombudsmana u istrazi na vlastitu inicijativu OI/9/2014/MHZ (stavak 41.): https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/59740 [Poveznica].

[76] Članak 16.4. Frontexova Kodeksa ponašanja za operacije vraćanja i intervencije vraćanja glasi: „ *Kada je to izvedivo i podložno prethodnom dogovoru dotičnih država članica, promatrači prisilnog vraćanja također mogu pratiti u ime druge države članice koja sudjeluje u operaciji vraćanja* ." (https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code__of_Conduct_for_Return_Operations_ar [Poveznica]

[77] U Rezoluciji Europskog parlamenta o provedbi Direktive o vraćanju od 17. prosinca 2020. Komisija i države članice pozivaju se da se koriste postojećim neovisnim nadzornim tijelima, kao što su nacionalne institucije za ljudska prava, surađujući s njima ili određujući ih kao sustave za praćenje prisilnog vraćanja (stavak 35.): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0362_EN.html [Poveznica].

[78] Frontex je u svojem odgovoru sažeo ove smjernice. Prilog 2. ovoj Odluci sadržava ovaj sažetak.

[79] Kulturni stručnjaci također mogu pružati usluge usmenog prevođenja. Osjetljivi su na

jezične i kulturne čimbenike koji mogu utjecati na smjer ispitivanja.

[80] To podrazumijeva provođenje „ *ispitivanja intervjua s migrantima kako bi se prikupile informacije za analizu rizika u vezi s nezakonitim migracijama i drugim prekograničnim kriminalom, uključujući trgovinu ljudima i terorizam(...) kako bi se profilirali nezakoniti migranti i utvrdili novi načini djelovanja i migracijski trendovi kojima se koriste nezakoniti migranti i posrednici/kriminalne mreže (...) kako bi se identificirali mogući osumnjičenici uključeni u krijumčarenje ljudi ili drugi prekogranični kriminal, uključujući terorizam(...*).”
https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/MB_Decision/2020/MB_Decision_1_2020_adopting_the_profiles_
[Poveznica]

[81] Prema Europskom sudu za ljudska prava, tražitelji azila su *„članovi posebno slabe i ranjive skupine stanovništva kojoj je potrebna posebna zaštita”* o kojoj postoji *„širok konsenzus na međunarodnoj i europskoj razini”* . (M.S.S.V. Belgija i Grčka, stavak 251.; Tarakhelv. Švicarska, točka 118.; A.S. protiv Švicarske, točka 29.; N. H. i dr. protiv Francuske, t. 162.

[82] U kontekstu predmeta pred Europskim odborom za socijalna prava, visoki povjerenik UN-a za izbjeglice uputio je na propuste Frontexa i grčkih vlasti u registraciji djece bez pratnje pri njihovu dolasku u Grčku – Međunarodna komisija pravnika (ICJ) i Europsko vijeće za izbjeglice i prognanike (ECRE) protiv Grčke (pritužba br. 173/2018)

[83] Sud Europske unije, u svojoj presudi u predmetu C-36/20 PPU, izjavio je da bi *„kako bi se olakšao pristup postupku razmatranja na graničnim prijelazima i u ustanovama za zadržavanje, trebalo staviti na raspolaganje informacije o mogućnosti podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu”* . (t. 76.)

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=ecli:ECLI%3AEU%3AC%3A2020%3A495
[Poveznica]

[84] *Prihvaćanje graničnih postupaka i zahtjev za međunarodnu zaštitu* , studija koju je 2020. izradio grčki pučki pravobranitelj za IOI (stranica 11.: „ *Administrativno zadržavanje pravilo je za postupke na granici u Grčkoj, Francuskoj, Španjolskoj, Sloveniji i Nizozemskoj* ”).